

Проценко Аліна Миколаївна,
студентка ІІ курсу юридичного факультету
Науковий керівник – к.ю.н., доцент Наливайко О.І.
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ЗНАЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ДЛЯ УКРАЇНИ

В сучасному світі багато людей кожного дня наштовхуються на проблеми, які тим чи іншим шляхом пов'язані з правовим регулюванням. Питання правового регулювання не можуть бути вирішеними без допомоги кваліфікованих правників. Тому рішенням таких питань є надання особи, яка потребує правової допомоги певної дієвої допомоги, яка полягає у наданні правової консультації та послуг. Але досить часто виникають такі питання: Як отримати людині, яка потребує необхідної правової допомоги, якщо вона не має можливості оплатити такі послуги, адже вони є недешевими. Звідси ми можемо згадати про таке явище, як безоплатна правова допомога, це такий вид допомоги, який гарантується державою, та частково чи повністю може бути оплачений з коштів Державного бюджету України.

Безоплатна правова допомога – це правова допомога, яка гарантується що гарантується державою та повністю або частково надається за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевих бюджетів та інших джерел [1]. Безоплатна правова допомога є певною умовою підвищення довіри громадян до держави сприяє підвищенню рівня та якості життя населення, а також є однією з гарантій держави щодо забезпечення основних прав і свобод громадян. Вона є важливою частиною ефективної системи правосуддя, яка спирається на принцип верховенства права, який зазначає, що всі люди незалежно від раси, статі, віку або релігійних переконань є рівними перед законом та ніхто не може бути покараний не в законному порядку і тільки за його порушення. Такий вид допомоги є державною гарантією, який може поєднати в собі справедливий розгляд справи і право на захист власних інтересів.

Безоплатна правова допомога є невід'ємною частиною української правової системи, яка включає в себе міжнародні та національні особливості. Чинні в Україні засади надання правової допомоги включають низку міжнародних правових актів та норми українського законодавства. Україна стоїть на шляху побудови такої системи безоплатної правової допомоги, яка б відповідала міжнародним стандартам згідно з Загальною декларацією прав людини (1948 р.), Європейською Конвенцією про захист прав людини (1950р.) і практикою Європейського Суду з прав людини, Міжнародному пакту про громадянські та політичні права, практиці Комітету ООН з прав людини.

Після вступу України до Ради Європи у 1995 році Україна декларувала себе рівноправним партнером інших держав. Відповідно наша країна впроваджує міжнародні законодавчі акти у своє національне законодавство. Водночас Конституція України гарантує дотримання основних прав людини і серед них права на отримання кваліфікованої правової допомоги. Треба наголосити на тому що, Закон України «Про безоплатну правову допомогу» дав змогу чинній системі безоплатної допомоги стати більш затербуваною, оскільки закон створив механізм реалізації для кожного громадянина, який би міг звернутись за допомогою. Закон відповідає вимогам міжнародних законів, наприклад, Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. [2] та Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р. [3], які зобов'язують держави надавати безоплатну допомогу, тим хто дійсного цього прагне. Також, ми маємо зазначити, що безоплатна правова допомога, ділиться на два типи, такі як безоплатна первинна правова допомога. Вона являє собою гарантію прав та свобод людини, та захист якщо ці права порушуються, оскарження рішень тощо. Та другим видом виступає безоплатна вторинна допомога, яка являє собою можливість та доступ до правосуддя [5].

Юрист і політик Павло Петренко наголошує на тому, що побудова системи безоплатної правової допомоги є ключовим елементом реформування Міністерства юстиції. Можемо побачити, що Міністерство Юстиції почало працювати в своєму основному напрямку, а саме захист прав громадян [4]

Необхідно зазначити, що системи надання безоплатної правової допомоги різняться між країнами, а отже немає єдиної правової допомоги, яка підходила б ідеально для України. Існують багато принципових відмінностей у парадигмі, організації та управлінні систем з надання правової допомоги. В деяких країнах забезпечується необхідність надання кожному доступу до правосуддя та юридичних послуг, а в інших країнах доступ до таких послуг може надаватися лише особам, які вкрай цього потребують. Саме такі проблеми доступу до безоплатної правової допомоги є найважливіші у сфері реалізації прав людини.

Отже, безоплатна правова допомога є необхідним аспектом у кожній демократичній і правовій державі. Система безоплатної правової допомоги та її розвиток робить значний внесок у здійснення реформ. В нашій країні це обумовлюється Конституцією України, іншими нормативно-правовими актами, а також імплементацією міжнародно - правових норм. Запозичення досвіду практики європейських країн сприяє розвитку української системи безоплатної правової допомоги. Притому не існує єдиного правильного зразка, яким слідували б всі країни в даному питанні. Керуючись загальноновизнаними у світі правовими актами, такими як Загальною декларацією прав людини, Європейською Конвенцією про захист прав людини та іншим документам ООН у цій галузі українське законодавство створюються з урахуванням місцевого менталітету та рівнем економічного

розвитку, що є одним із найголовніших критеріїв у розвитку безоплатної правової допомоги.

Бібліографічні посилання:

1. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 16.01.2020 №3460-VI (зі змінами і допов.). *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 50. Ст.356.
2. Рекош К.Х., Маслова Н.Н. Европейская конвенция о защите прав и основных свобод: коммент. Москва: ИГП РАН, 1997. 160 с.
3. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 16 груд. 1966 р. резолюцією Генер. Асамблеї ООН 2200А (XXI) . *Верховна Рада України* . URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043
4. Офіційний веб-сайт Координаційного центру з надання правової допомоги. URL: <https://www.legalaid.gov.ua>.
5. Іванцова А.В. Поняття безоплатної правової допомоги в Україні та за кордоном. *Часопис Академії адвокатури України*. 2015. № 8. С 40-45.